

Min Hovedindvending mod Lovforslaget er dog den, at det forekommer mig for skablonmæssigt. Det er dog saa, at Købstæderne her i Landet hver for sig ere selvstændige Organismer, hver har levet sit eget Liv, og der kunde derfor vel være Grund til, i Stedet for saaledes i ubestemt Almindelighed at give visse skablonmæssige Regler, at ordne Forholdene noget forskelligt i de forskellige Byer efter deres forskellige Udvikling og efter deres vidt forskellige Størrelse. Her lægger man alle Købstadkommuner paa en Prokrustesseng, skærer Byfogedelementet bort paa den ene Side og sætter saa en Byraadsformand til paa den anden Side, og saa skal det kommunale Liv derved falde til Leje. Og navnlig synes jeg, det ser ejendommeligt ud med de bekendte 6 Byer, der nævnes her i Bemærkningerne: Aalborg, Randers, Aarhus, Odense, Helsingør og Esbjerg, hvor Forholdet bliver dette, at den nuværende, af Kongen udnævnte Borgmester vedbliver at fungere, han skal afgive alle sine kommunale Forretninger til Byraadsformanden, men vedbliver at varetage Magistratsforretningerne. Han bliver derved et Væsen, der ikke staar i nogen som helst organisk Forbindelse med det kommunale Liv, hvis Interesser han dog netop i væsentlige Henseender skal varetage. Han bliver som Damen uden Underkrop eller den frit i Luften svævende Atalanta. Og jeg vil fremhæve, at den ene af de Gange, Købstæderne udtalte sig til Gunst for Lovforslagets bærende Tanke, nemlig i 1883, udtalte det udtrykkelig, at Borgmesteren fremdeles burde have Sæde og Stemme i Byraadet, selv om altsaa Byraadene fik Lov til at vælge deres egne Formænd. Deri ligger efter min Formening en fuldstændig rigtig Tanke, thi det er af største Betydning og ikke mindst i de Byer, der her er Tale om, og hvoraf nogle endog ere særdeles store, at Borgmesteren vedblivende staar i en organisk Berøring med Byraadet.

Det er i det hele saaledes, at der er to Sider af denne Sag, som der burde være taget Hensyn til. Man er i dette Lovforslag ligesom kommen temmelig let til det eller er rettere sagt gaaet noget uden om Vanskelighederne. Baade i Kraft af den historiske Udvikling, og fordi en stor Række af de Forretninger, som nu besørges af Byfogeden i hans Egenskab af Borgmester, ere af ensartet Karakter, ere Forretningerne faktisk blevne varetagne ligeligt, fordi de ere blevne varetagne

af den samme Mand, og det, det nu gælder om, er at finde en ny Generalnævner, hvorigennem paa en Gang det kommunale og det statlige Hensyn kunne smelte sammen, kunne gaa op i en højere Enhed. Det vilde derfor forekomme mig i saa Henseende naturligt, at man i de store Byer skabte en egentlig Magistrat, og navnlig forekommer denne Ordning mig langt mere tiltalende end for disse Byers Vedkommende at lægge Tilsynet over paa Amtmanden. De store Byer som Aalborg og Aarhus ere fuldt vel i Stand til, om jeg saa maa sige, at bære en Magistrat, og derved vilde opnaas dette, at adskillige Forretninger, som der fra kommunal Side bør øves Indflydelse paa, kom ind under Byraadets fremtidige Raadighedssfære.

Man skal ikke undervurdere det Gode, der er ved Organisation af disse Forhold i København, hvor altsaa Magistraten paa den ene Side baade er Underøvrighed og Overøvrighed, men paa den anden Side staar i intim organisk Forbindelse med Borgerrepræsentationen, saaledes at dens Medlemmer, Borgmestrene, ikke alene ere valgte af Borgerrepræsentationen, men stadig staa i levende Forbindelse og Vekselvirkning med Borgerrepræsentationen, hvilket har til Følge, at paa mangfoldige Omraader, som i og for sig formelt ligge udenfor Borgerrepræsentationens egentlige Raadighedssfære, udøves der dog af det kommunale Raad en stor Indflydelse af den simple Grund, at Borgmestrene lade sig paavirke gennem deres personlige Forbindelse, deres stadige Staaen paa Forhandlingsfod med Borgerrepræsentationen og dens enkelte Medlemmer. Det forekommer mig, at man maatte kunne finde en Løsning, som bedre imødekommer Kravet om kommunalt Selvstyre og en forsvarlig Varetagelse af de statlige Forretninger, altsaa Tilsynsforretningerne og de Øvrighedsforretninger, som ere sammenknyttede med de kommunale Forretninger, end den, der er foreslaaet her, hvor man, som jeg sagde, ligesom blot forsøger paa at komme uden om Vanskelighederne ved at sige: Nu kan Byraadet herefter faa Lov til at vælge sin egen Formand, medens der ikke er taget Hensyn til den langt vigtigere Opgave, nemlig, at Byraadet derved kommer til at gennemsyre hele Byens Styrelse, altsaa ikke alene den Side af den, der vender ud til det kommunale, men overhovedet alt, hvad der vedrører denne lille Byorganisme. Det forekommer mig, at der ikke er taget tilstrækkeligt Hensyn